

Głuchy telefon

fot. strafbrazu.com

Lukasz Opaliński

Uporczywe nękanie jest przestępstwem. Głuche telefony, telefony w porze nocnej, kręcenie się w okolicy domu ofiary, nawiązywanie niechcianego kontaktu przy pomocy osoby trzeciej, wystawanie pod domem czy pracą – z tego typu problemami już od kilku lat można skutecznie walczyć.

Na mocy ustawy z 25 lutego 2011 r. do Kodeksu karnego wprowadzono przepis art. 190a typizujący przestępstwo tzw. stalkingu. Przestępstwo to polega na uporczywym nękanii innej osoby lub osoby jej najbliższej, skutkiem czego jest wzbudzenie u niej uzasadnionego poczucia zagrożenia lub istotne naruszenie jej prywatności. Przez uzasadnione poczucie zagrożenia należy rozumieć zagrożenie istniejące obiektywnie, co oznacza, że odczuwałby je każdy, przeciętny człowiek w podobnych okolicznościach.

Długo i nie raz

Głównym znamieniem przestępstwa z art. 190a § 1 k.k., które opisuje działanie sprawcy, jest uporczywość nękania. Nękanie jest definiowane w literaturze jako „wielo-

krotne, powtarzające się prześladowanie, wyrażające się w podejmowaniu różnych naprzykrzających się czynności, których celem jest udręczenie, utrapienie, dokuczenie lub niepokojenie pokrzywdzonego albo jego osoby najbliższej”; „świadome i zamierzone działanie sprawcy, które obejmuje powtarzające się akty zbliżania się do ofiary, np. śledzenie jej, komunikowanie się wbrew jej woli, zwłaszcza składanie niechcianych przez nią propozycji, oświadczeń, deklaracji itp.”.

O uporczywości zachowania się sprawcy będzie świadczyć z jednej strony jego szczególne nastawienie psychiczne, wyrażające się w nieustępliwości nękania, czyli trwanie w uporze, mimo próśb i upomnień pochodzących od pokrzywdzonego lub innych osób, o zaprzestanie takich zachowań.

Z drugiej natomiast strony – dłuższy czas, w którym sprawca je podejmuje. Jednorazowy akt nie będzie nigdy uporczywy. Warunkiem wypełnienia znamion występku z art. 190a § 1 k.k. jest to, aby poprzez uporczywe nękanie sprawca wzbudził w pokrzywdzonym uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia.

Odmiany stalkingu

Nie jest możliwe stworzenie katalogu zachowań, które mogą być uznane za przejaw uporczywego nękania. Jako zachowania charakterystyczne dla dręczycieli w świetle wiedzy kryminologicznej wskazuje się np. uporczywe dzwonienie do ofiary, tzw. głuche telefony oraz telefony w porze nocnej, kręcenie się w okolicy domu ofiary, nawiązywanie niechcianego kontaktu przy pomocy osoby trzeciej, wystawanie pod domem czy pracą ofiary, śledzenie, włamania do domu lub samochodu ofiary, wysyłanie niechcianych listów, e-maili czy prezentów.

Karalne jest także przywłaszczanie cudzej tożsamości w sieci internetowej, podszywanie się pod inną osobę na różnego rodzaju forach internetowych, czy składanie w formie elektronicznej różnego typu zamówień przy upozorowaniu, że pochodzą one od innej osoby niż składający je w rzeczywistości sprawca. Wykorzystywanie wizerunku i innych danych osobowych oznacza takie użycie cudzych danych, które pozwala na osiągnięcie przez sprawcę zamierzonego przezeń celu (tym celem będzie wyrządzenie pokrzywdzonemu szkody majątkowej lub osobistej).

Zagrożenie karne

Przestępstwo uporczywego nękania jest zagrożone karą pozbawienia wolności od 1 miesiąca do 3 lat. Jeżeli następstwem czynu jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega surowszej karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

Jak się skutecznie bronić

Jedyną skuteczną metodą walki w uporczywym nękanii jest zgłoszenie tego faktu na policję. Organy ścigania nie będą zajmowały się sprawą, dopóki sam pokrzywdzony nie zgłosi, że czuje się prześladowany i zagrożony (co jest zresztą logiczne i konsekwentne). Wyjątkiem jest oczywiście sytuacja, kiedy pokrzywdzony targnął się na życie. Doświadczenie pokazuje, że zgłoszenie tego typu przestępstwa wymaga dużego uprawdopodobnienia. Warto więc gromadzić dowody (np. sms-y, e-maile, listy), pozyskać świadków. W przeciwnym wypadku same twierdzenia pokrzywdzonego mogą być potraktowane jako gołosłowne i mało wiarygodne.

Lukasz Opaliński
advokat, Biuro DIR Wrocław